

ପବିତ୍ର ଦାନିଏଲଙ୍କ ପୁସ୍ତକ - ସତାନବନ୍ଦେବର

Hojiirraa Sadan kan Eliyaas: Sochii Dinagdee Raajii Baraa kan Wal'aansa Baabilon Ammayyaa Ifa Baasuu

Jeff Pippenger
2024-02-29

Fayyadama Eliyaas isa sadanu wantoota alaa kan Eliyaas bara dhumaa ni bakka bu'a. Eliyaas nama tokko ni bakka bu'a; garuu akkasumas sochii uummata tokkoos ni bakka bu'a. Sochiin uummata ergamaa Eliyaas wajjin walitti hidhatu, haala fi muuxannoo Laa'odiiqeyaan bakka buufame keessaa ni baafama.

Eeliyaas gara saba hundumaatti dhufee, “Isin yaada lama gidduutti hamma yoomiitti hollattu? Yoo Waaqayyo Waaqa ta'e, isa duukaa bu'aa; yoo immoo Ba'aal ta'e, isa duukaa bu'aa” jedhe. Sabni garuu dubbii tokko illee isaaf hin deebisne. Eeliyaasis saba sanaan, “Ani, ani qofatu raajii Waaqayyoo ta'ee hafe; raajoonni Ba'aal garuu namoota dhibba afurii fi shantama” jedhe. 1 Mootota 18:21, 22.

Warri kan ergamaa ergamaa tokkooffa yookaan sadaffaa keessatti, warri ergamaa yeroo sanaa wajjin tokkooman seenaa waldaa Sardis yookaan waldaa Laa'odiiqeyaa tiin bakka bu'ame keessaa ni baafaman turan. Waldaan kamiyyuu gaaffii Eliyaas sabni kun yaada lama gidduutti hamma yoomiitti akka raafamu ilaalchisee kaafateen bakka buufama. Yaadota lama isaan gidduutti raafamanis “marii” Habaaquuqiin bakka buufamu. “Mariin” boqonnaa lammaffaa Habaaquuq keessatti argamu, marii mala sirrii yookaan mala dogoggoraa gidduutti ta'udha. Sabni yeroo mariin sun ga'u keessa jiru—seenaa Milleraayitii keessatti yookaan warra seenaa guyyoota dhumaa keessa jiran—dallaa irraa bu'uu akka qaban shakkii keessa jiru; akkasumas yoo bu'an, gara cinaa dallaa sanaa keessaa gara kamitti akka bu'an illee hin mirkaneeffatan. Kanaafuu dubbii tokko illee hin deebisan.

Gooftaan seenaa ergamaa jalqabaa fi seenaa ergamaa sadaffaa keessatti qormaata tokko sirreesse; qormaanni sun gama tokko, kan mala hojii ti'oooljii Protestantizimii gantummaa ta'een bakka bu'ame, yookaan mala seera Miller ee hiikkaa raajii, seerota Future for America'n fudhataman dabalatee, ergaa rooba boodaa isa dhugaa ta'uu isaa mul'isuuf ture. Qormaanni Tulluu Qarmeloos, kan seera Dilbataa yeroo dhiyootti Ameerikaa keessatti dhufu irraa jalqabuuf jiru, akka Waaqayyo Elijaasiin akkasumas seenaa Millerootaa bara 1844 keessatti godhe sanaatti, eenyu akka ergamaa isaa bakka bu'aa ta'e ifatti beeksisuu isaa barbaada. Akkuma Elijaasii fi warra ilaalanii garuu ejjennoo fudhachuuf fedhii hin qabne wajjin turetti, mala hojii sun raawwii raajii ummata dursee dubbatamanii fi raawwatamaniin ni mirkanaa'e; akkasumas ni mirkanaa'a.

“Raajiiwwan Daani'eelii fi kan Yohannis hubatamuu qabu. Isaan wal hiiku. Addunyaadhaaf dhugaa namni hundinuu hubachuu qabu kennu. Raajiiwwan kun addunyaa keessatti dhugaa ba'uudhaaf jiru. Guyyoota dhumaa kana keessatti raawwatamuu isaanii irraa kan ka'e, isaan ofii isaanii ibsu.” Kress Collection, 105.

bu'a. Yeroo rakkoon seera Dilbataa dhufu, tokkummaan bifa sadii qabu ni raawwatama.

“Seeraa dhaabbataa Papasya seera Waaqayyoo cabsuudhaan hojii irra oolchuun, sabni keenya guutummaatti qajeelummaa irraa of addaan baasa. Yommuu Pirootestaantizmi boolla guddaa sana irra harka ishee diriirsitee harka humna Roomaa qabattu, yommuu qileensa sana irra ga'ee Spiritualism waliin harka wal qabattu, yommuu walitti dhufeenya sadan kanaa jalatti biyyi keenya akka mootummaa Pirootestaantii fi mootummaa mootummaa uummataatiin bulu taate seera mootummaa ishee keessatti bu'uura qajeelfama hundumaa ganuu fi kijibootaa fi gowwoomsawwan papalotaa babal'isuuf qophii godhutti, yeroo hojii dinqisiisaa Seexanaa sanaa ga'ee fi dhumni dhuhoo ta'uu isaa beekuu dandeenya.” Testimonies, volume 5, 451.

Seenaa Herood keessatti, inni bakka bu'aa Roomaa ormootaa ta'ee akka jiru ni argina; inni kanaafuu bakka bu'aa “mootota kudhanii” Roomaa ormootaa ti, kanaafis Mul'ata boqonnaa kudha torba keessatti mootota kudhan warra sa'aatii tokkoof mootummaa isaanii sagaagaltuu sanaaf kennan sana ni mallatteessa. Heroodi Ahabiiin fakkeeffamee ture. Lamaan isaanii iyyuu gaa'ela seeraan alaa keessatti turan. Ahabi, inni kan Israa'el ta'e, dubartii Israa'eliitii hin taane tokko fuudhuun isaaf dhowwamaa ture; Herood immoo niitii obboleessa isaa fuudhee ture. Sagaagalliin sagaagaltittiin Xiirrosii fi Baabilon mootota lafaatii wajjin raawwattu, Ahabii fi Herood hariiroo seeraan alaa Izebelii fi Herodiyaas wajjin qabanidhaan bakka buufama.

Waldhabdeen Kaarmel irratti Ahaab wajjin taasifame, akka ayyaana dhaloota Herodisitti fakkeeffamee ture. Seera Dilbataa irratti Ameerikaan mootummaa raajii Macaafa Qulqulluu isa ja'affaa ta'uu ni dhiisti; mootummoonni kudhanis mootummaa torbaffaa ta'u. Ayyaana dhaloota isaanii akka mootummaa torbaffaatti, Herodis cidha machiitiin guutame keessatti mootummaa isaa keessaa walakkaa ga'uuf Saalomee, intala Herodiyaasiif kennuuf walii gala. Mootummoonni kudhan mootummaa isaanii bineensichaaf kennuuf walii galu; akkasumas ni kennu, sababiin isaas raajicha sobaadhaan (Ameerikaa) gowwoomfamarii fi hafuuraan “machaa'anii” jiru.

Gaara Qarmelos keessatti raajonni sobaa guyyuma guutuu gowwoomsuuf yaalanii sirban; akkasumas ayyaana dhaloota mootummaa Herodis irratti Saalomeen, intalli Herodiyaas, mooticha machaa'e gowwoomsuuf sirba raawwate. Akkasiin gochuudhaan intalli Herodiyaas aangoo mootummaa Ahaab Yohannis Cuuphaa ajjeesuuf mirkaneessite. Yeroo seeri Dilbataa Ameerikaa keessatti ba'u, Ameerikaan mootummaa walakkaan hojii amantii fi walakkaan hojii mootummaa ta'e fakkeenya bineensaa addunyaa maraa irratti diriiru akka fudhatamu guutummaa addunyaa gowwoomsiti. Gowwoomsaan addunyaa Ameerikaa irraa ta'u kun, isheen inni raajii sobaa gamtaa sadan keessaa taate, sirba raajota Izaabelii fi intala Izaabel (Saalomee) dursee fakkeeffamee ture; mootummaa Kaatolikii Izaabel waan taateef, Pirootestaantizmiin gantuun immoo intaloota ishee dha (akka Saalomeetti).

Ari'atamniin guyyichaan Dilii Dhufaa-jiru sanaa, kan du'a of keessaa qabu, irratti jalqaba; kunis akka mataan Eliyaas isa lammaffaa irraa muramee, paaphaasummaadhaaf kan Herodiyaasiin bakka buufameef keessatti kaa'ameetti agarsiifama. Yeroo sana madaan du'aa paaphaasummaa guutummaatti fayya, isheen si'achi hin irraanfamtuu; bokkaan boodaa immoo safara malee dhangala'a, akkuma alaabaan dhibba tokkoo fi afurtamii afurii ol kaafamutti. Yeroo sana Islaamni Wayyoo sadaffaa keessaa rukuta, murtiin adeemsaatiin raawwatamu ishee sagaagaltuu guddittii

bishaanota baay'ee irra taa'uutti jalqaba. Murtiin ishee dachaa ta'a.

Anis sagalee biraa samii keessaa akkana jedhu nan dhaga'e: "Yaa saba koo, cubbuu ishii keessatti akka hin hirmaanneef, dha'icha ishiis akka hin arganneef, ishii keessaa ba'aa. Cubbuu ishii samiitti ol ga'eeraatii, Waaqayyos hammina ishii yaadateera. Akkuma isheen isiniif deebiste, ishiidhaafis deebisaa; hojii ishii akka ta'etti dachaa lama ishiidhaaf kennaa; xooffoo isheen itti guutte keessatti, ishiidhaaf dachaa lama guutaa." Mul'ata 18:4-6.

Murtiin ishee dachaa lama ta'eera; sababni isaas ajjeechaa ishii Bara Dukkanaa keessatti waggaa 538 irraa jalqabee hamma 1798tti raawwatteef amma iyyuu hin murteeffamne. Chaappaa shanaffaa keessatti, warri Phaaphaasummaan ajjeefaman fakkeenyaan iddoo aarsaa jalatti yeroo Waaqayyo sagaagaltittii Roomaa yoom akka murteessu gaafachaa jiranitti mul'ifamu; isaanis hamma gareen lammaffaan wareegamtootaa, akkuma isaan ajjeefamanitti ajjeefamuuf jiran, guutamutti awwaala isaanii keessatti boqochuu akka qabanitti himamanii jiru. Yommuu murtiin ishii dhufu, dachaa lama ta'a; sababni isaas ummata amanamoo Waaqayyoo yeroo lamaaf ajjeefteerti.

Inni inni chaappaa shanaffaa bane yommuu ilaalu, lubbuu warra dubbii Waaqayyootiifii fi dhugaa ba'umsa isaanii qabatanii turaniif ajjeefamanii iddoo aarsaa jalatti arge. Isaanis sagalee guddaadhaan iyyanii, "Yaa Gooftaa qulqulluu fi dhugaa, hamma yoomiitti warra lafa irra jiraatan irratti dhiiga keenyaaf firdii kennuu fi haaloo baasuu dhiifta?" jedhan. Uffanni adii tokkoon tokkoon isaanii ni kennameef; akkasumas hamma garboonni isaanii wajjin tajaajilanis obbolloonni isaanii, akkuma isaanii ajjeefaman, lakkoofsi isaanii guutamutti, yeroo xinnoof ammas boqochuu akka qaban isaanitti himame. Mul'ata 6:9-11.

Obboleettiin Waayitii darbiin wareegamtoota chaappaa shanaffaa sana iddoo seera Dilbataa irratti kaafti; achitti hoolonni Waaqayyoo warri kaan Baabilon keessaa waamamu; kunis ayyaana dhaloota mootummaa Herodis yeroo mootota kudhan mootummaa isaanii isa torbaffaa mootummaa isa saddeettaffaa, isa keessaa torban ta'eef kennu irratti walii galan dha.

“ପଞ୍ଚମ ମୋହର ଖୋଲାଯାଇଥିବାବେଳେ, ପୂରକାଶିକ ଯୋହନ ଦର୍ଶନର ଚଳେ ସହି ସମୂହକୁ ଦର୍ଶିଥିଲେ, ଯେମାନେ ଦବେବାକ୍ତୃ ଏବଂ ଯୀଶୁ ଖ୍ରୀଷ୍ଟଙ୍କ ସାକ୍ଷୟ ପାଇଁ ବଧ ହୋଇଥିଲେ। ଏହା ପରେ ପୂରକାଶିକ ବାକ୍ତୃର ଅଠାରୋତମ ଅଧ୍ୟୟନରେ ବର୍ତ୍ତମାନ ଘଟଣାମାନ ଆସିଲା, ଯେତେବେଳେ ଯେମାନେ ବିଶ୍ୱସ୍ତ ଓ ସତ୍ୟ, ସମୋଦୟକୁ ବାବିଲୋନରୁ ବାହାରକୁ ଡାକାଯାଏ। [ପୂରକାଶିକ ବାକ୍ତୃ 18:1-5, ଉଦ୍ଧୃତ।]” Manuscript Releases, volume 20, 14.

Warri isaan keessaa waamaman garee lammaffaa wareegamtoota papaasummaan ajjeefaman keessaa ta'u; kunis akkuma Herodiyaas Eliyaas isa lammaffaa irratti goote sanaa dha. Obboleettiin White akkasumas chaappaa shanaffaa banuu chaappaa dhumaa irratti ni kaa'a.

“Inni yeroo inni chaappaa shanaffaa bane, lubbuu isaanii warra dubbii Waaqaatiifii dhugaa ba'umsa isaanii qabataniiif ajjeefamanii iddoo aarsaa jala jiran nan arge; isaanis sagalee guddaadhaan iyyanii, "Yaa Gooftaa, Qulqulluu fi Dhugaa, ati hamma yoomiitti warra lafa irra jiraatan irratti dhiiga keenyaaf murtii kennitee hin haalofsiiftu?" jedhan. Uffanni adiiis tokkoon tokkoon isaanii in kennameef [Isaan qulqulloota fi warra qajeelota ta'anii akka jiranitti labsaman]; akkasumas akka isaan yeroo xinnoof boqotanitti isaanitti dubbatame, hamma hojjettoonni isaanii warri isaan wajjin tajaajilanis, obbolloonni isaanis, akkuma

Hojiirra sadii Eliyaas walitti bu'iinsa Eliyaasii fi sochii Eliyaas wajjin walqabatu, akkasumas gamtaa sadii Baabilon isa Ammayyaa ni bakka bu'a. Inni hojiirra oolmaa sadii ergamaa karaa Ergamicha Kakuu duratti qopheessuu wajjin cimaa walqabata; garuu sararri sun sochii fi ergamichaa keessaa haala keessa hojii isaanii ni bakka bu'a. Hojiirra oolmaa sadii lamaanuu keessatti, raawwatamuu sadaffaa fi isa xumuraa ergamichaa fi sochiichaa Alfaa fi Oomegaan, akka raawwatamuu jalqabaa fi raawwatamuu xumuraa bakka bu'aniitti, ni mul'atu.

Eliyaan inni sadaffaa fi isa dhumaa dhaabbata ergamaa sadaffaatii bakka bu'a; innis dhaabbata dhibba afurtamii fi afur kumaati; isaan yeroo sa'aatiin kirkira lafaa guddaan Mul'ata boqonnaa kudha tokko keessatti ibsame sun ga'u, tuuta guddaa Baabilon keessaa waamuuf akka mallattoo ol kaafamu. Sa'aatii sana dura, ergamaan sunii fi dhaabbanni sunii dhaabbata sobaa kan ergaa rooba boodaa sobaa nagayaa fi nageenyaa dhiheessu irraa addaan ifatti beekamu.

Garaagarummaan ergaa fi ergamaa dhugaa fi sobaa gidduu jiru guutama ergaichaatiin beekamuu qaba. Barreeffamoonni kun dhuma Adoolessa 2023 irratti jalqaban; akkasumas qalma namootaatii Onkoloolessa 7 dura baay'ee, barreeffamoonni kun ergaan roobaa boodaa isa dhugaa Islaama jechuun balaa sadaffaa ta'e akka adda baasu, fi ergaan sun Fulbaana 11, 2001 irratti akka jalqabe ibsaa turan. Barreeffamoonni sun akka mul'ata Waaqayyoootti yeroo sana irraa jalqabee aaruun sabootaa akka dubartii ulfaa ciniinsifamtuutti ta'e akka ta'e ibsan; kanaafuu, aaruu fi rakkooleen lafa guutuu irratti fidaman cufamuu yeroo qorumsaa ga'utti hammaataa itti fufu.

Barreeffama keenya itti aanu keessatti qorannaa kana itti fufna.

“Utuu namoonni Waaqayyoo badiisa magaalawwan kumaatamaan lakkaa'aman, yeroo ammaa jechuun ni danda'ama waaqeffannaa waaqota sobaatti kennaman, itti dhihaachaa jiru hubannoo qabaatanii utuu ta'e! Garuu baay'een isaanii, warri dhugaa labsuu qaban, obboota isaanii himachaa fi irratti murteessaa jiru. Yommuu humni Waaqayyoo gara jijjiirramaa sammuuwwan irratti dhufu, jijjiiramni ifaan mul'atu ni jiraata. Namoonni qeeqanii diiguu irratti fedhii hin qabaatan. Itti gaafatamummaa ifni addunyaatti akka hin ifne dhoorgu keessa hin dhaabbatan. Qeeqni isaanii fi himannaan isaanii ni dhaabbata. Humnoonni diinaa lolaaf walitti qabamaa jiru. Walitti bu'iinsawwan jajjaboon nu dura jiru. Walitti dhiyaadhaa, obboota koo dhiiraa fi dubartootaa, walitti dhiyaadhaa. Kiristoosiin wal qabsiifadhaa. 'Isin, "Waldaa dhoksaa," hin jedhinaa; ... waan isaan sodaatan hin sodaatinaa, hin rifatinaa. Gooftaa maccaa humnootaa isa ofii isaa qulqulleessaa; inni soda keessan haa ta'u, inni rifaatuu keessanis haa ta'u. Inni iddoo qulqulluu isiniif ni ta'a; garuu manneen Israa'el lamaanitti dhagaa nama gufachiisu, kattaa nama mufachiisu, jiraattota Yerusaaleemitti immoo kiyoo fi funyoo ni ta'a. Baay'een isaanii keessatti ni gufatu, ni kufu, ni cabu, ni qabamu, ni fudhatamu.'"

“Addunyaan kun masaraa ti. Taphattoonni ishee, jiraattotni ishee, diraamaa guddaa isa dhumaa keessatti qooda isaanii taphachuuf qophaa'aa jiru. Waaqayyoo irraa ilaalchi badeera. Tuuta gurguddaa ilmaan namaa gidduutti, yoo namoonni kaayyoo ofittummaa isaanii raawwachuuf walitti hidhatan malee, tokkummaan hin jiru. Waaqayyoo garuu ilaalaa jira. Kaayyoon isaa waa'ee mootummaa isaa irratti finciltoota ta'an ni raawwatama. Addunyaan harka namootaa keessa hin kennamne; ta'us, Waaqayyoo yeroo muraasaaf wantoonni jeequmsaa fi sirna dhabbiin mootummaa akka qaban eyyamaa jira. Humni gadii irraa dhufu diraamaa keessatti

mul’atawwan gurguddoo isa dhumaa fiduuf hojjechaa jira,—Seexanni akka Kiristoositti dhufee, warra hawaasota iccitii keessatti of walitti hidhaa jiran keessaa gowwoomsaa hundumaa jal’inaa wajjin hojjechaa jira. Warri fedhii walitti hidhamiinsaatiif of kennan karoora diinaa hojiitti hiikaa jiru. Sababni bu’aa isaatiin ni hordofama.”

“Seerri daangaan daangaa isaa irraa jechuun ni gahuuf jira. Burjaajjin addunyaa guutee jira; sodaan guddaan namoota irratti dhiheenyatti dhufuuf jira. Dhumni baay’ee dhihaatee jira. Nuti warri dhugaa beeknu addunyaarratti akkuma waan nama hunda irratti tasa bu’u guddaa ta’ee dhiheenyatti dho’uuf jiru sanaaf qophaa’uu qabna.” Review and Herald, September 10, 1903.